

iTOSAM

iSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ
26 MAYIS 2025

Ekonomide Son Gelişmeler

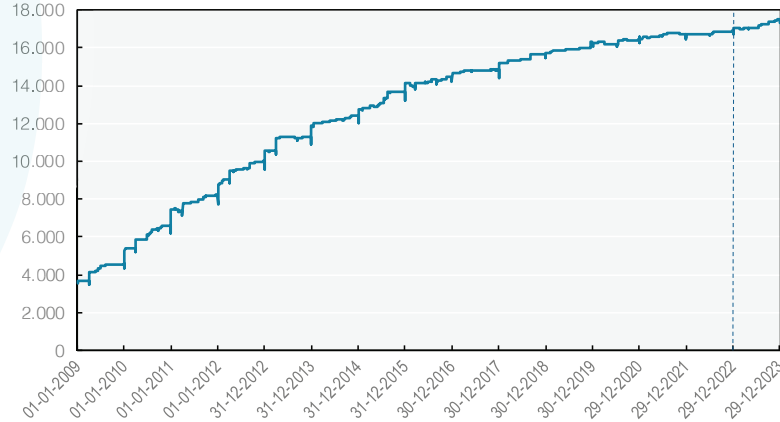
- 03** OECD: SANAYİ HAM MADDELERİ ÜZERİNDEKİ İHRACAT KISITLAMALARI RAPORU
- 05** REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ
- 06** İKTİSADİ YÖNELİM İSTATİSTİKLERİ
- 07** SEKTÖREL GÜVEN ENDEKSLERİ
- 09** TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ
- 11** KAPASİTE KULLANIM ORANI
- 12** YURT DIŞI ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ
- 14** KONUT FİYAT ENDEKSİ
- 15** İŞGÜCÜ GİRDİ ENDEKSLERİ, I. ÇEYREK

“Sanayi Ham Maddelerindeki İhracat Kısıtlamaları 2023'te Rekor Seviyeye Ulaştı”

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 2025 tarihli raporuna göre sanayi ham maddelerine yönelik ihracat kısıtlamaları 2009-2023 yılları arasında beş kat arttı. Sadece 2023 yılında 500'den fazla yeni ürün en az bir kısıtlamaya tabi oldu. Bu keskin artış, büyük oranda Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı sonrası artan jeopolitik gerilimler ve yükselen emtia fiyatlarıyla ilintili. Öte yandan atık ve hurda malzemeler ile cevher ve mineraller 2023 yılında en fazla ihracat kısıtlamasına maruz kalan ürün grupları arasında yer aldı. Özellikle kobalt ihracatının %67'si ve nadir toprak elementleri ihracatının %46'sı en az bir kısıtlama tedbirine tabi tutuldu.

2009–2023 Döneminde Dünyada İhracat Kısıtlamaları

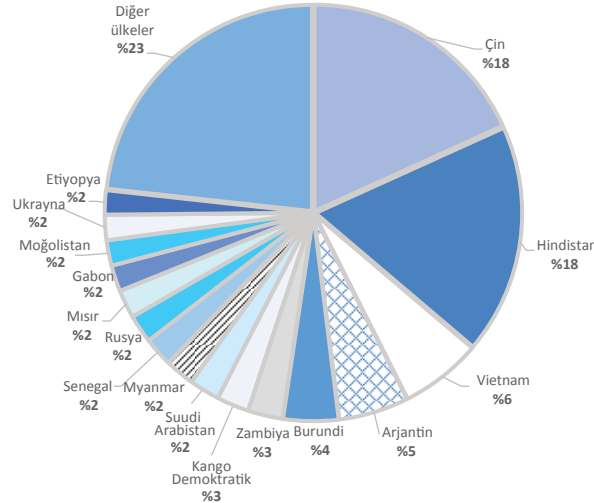
(En Az Bir Kez İhracat Kısıtlama Tedbirine Tabi Tutulan, İhraç Edilen Ham Madde Ürünlerinin Sayısı)

“Küresel Kısıtlamalarda 7 Ülke Öne Çıktı”

Rapora göre 2023 yılında getirilen yeni ihracat kısıtlamalarının %94’ü sadece yedi ülke tarafından uygulandı. Çin, Vietnam, Burundi, Rusya, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Zimbabve ve Laos’un oluşturduğu bu ülkelerde uygulanan kısıtlamalar, çoğunlukla ihracat vergileri ve vergi oranlarının yeniden düzenlenmesi şeklinde olurken bazı ülkelerde doğrudan ihracat yasakları da gündemde. OECD, bu kısıtlamaların küresel tedarik zincirlerinde bozulmalara yol açabileceği uyarısında bulunurken daha az kısıtlayıcı alternatif politikaların geliştirilmesi çağrısına raporda yer veriliyor.

2023'te Ham Madde İhracatına Yeni Kısıtlama Getiren Başlıca Ülkeler

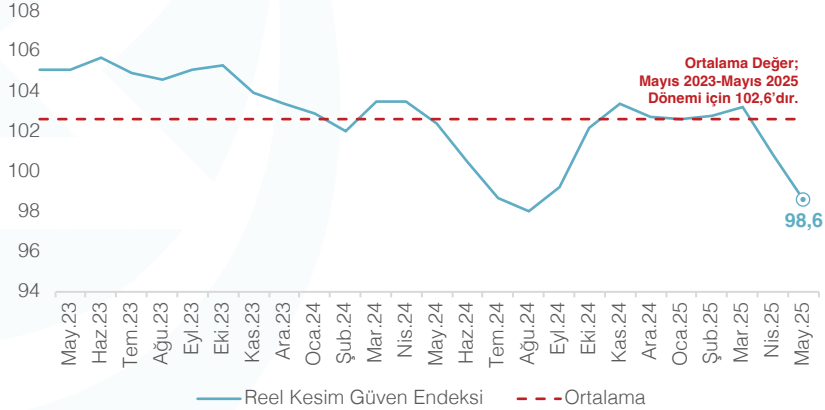
Kaynak: OECD

“Reel Kesim Güveninde Son 9 Ayın En Düşük Seviyesi”

Mevsim etkilerinden arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA) mayıs ayında bir önceki aya göre 2,2 puan azalarak 98,6 olarak gerçekleşti. Böylece endeks, son dokuz ayın en düşük seviyesine gerileyerek iki yıllık ortalaması olan 102,6'nın altında kaldı.

Mevsim etkilerinden arındırılmamış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) ise bir önceki aya göre 1,8 puan azalarak 101,4 seviyesinde gerçekleşti.

Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA)

Kaynak: TCMB
Mevsimsel etkilerden arındırılmıştır.

“

RKGE=100: Anketin kapsadığı reel kesim temsilcileri tarafından yapılan değerlendirmelere göre ekonomik faaliyetlere ilişkin istikrarlı görünüm.

RKGE>100: Anketin kapsadığı reel kesim temsilcilerinin ekonomik faaliyetlere ilişkin güvenin arttığı (iyimser) görünüm.

RKGE<100: Anketin kapsadığı reel kesim temsilcilerinin ekonomik faaliyetlere ilişkin güvenin azaldığı (kötümser) görünüm.

”

“Yıllık ÜFE Beklentisinde 0,5 Puanlık Azalış”

Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde endeksi artış yönünde etkileyen bileşenlerin; gelecek üç aydaki toplam istihdam ve genel gidişata ilişkin değerlendirmeler olduğu görülüyor. Sabit sermaye yatırım harcaması, gelecek üç aydaki üretim hacmi, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, mevcut toplam sipariş miktarı, son üç aydaki toplam sipariş miktarı ve mevcut mamul mal stokuna ilişkin değerlendirmeler ise endeksi azalış yönünde etkiliyor.

Sonuçlara göre gelecek on iki aylık dönem sonu itibarıyla yıllık ÜFE beklentisi bir önceki aya kıyasla 0,5 puanlık azalış ile %38,4 seviyesinde gerçekleşti. Ortalama birim maliyetlerde gelecek üç ayda artış olacağını bekleyenler ile son üç ayda artış olduğunu bildirenler lehine olan seyrin ise zayıfladığı gözlemlendi.

Toplu Sonuçlara İlişkin Gelişmeler

	Son Üç Ay	Mevcut Durum	Gelecek Üç Ay
Üretim Hacmi	↑↑		↓↓
Toplam Sipariş Miktarı	↓↑	↓↓	↓↓
İç Piyasa Sipariş Miktarı	↑↑	↓↓	↓↓
İhracat Sipariş Miktarı	↓↑	↓↑	↓↓
Toplam İstihdam			↑↓
Ortalama Birim Maliyet-Satış Fiyatı	↓↓		↓↑
Satış Fiyatı			↓↓

Kaynak: TCMB

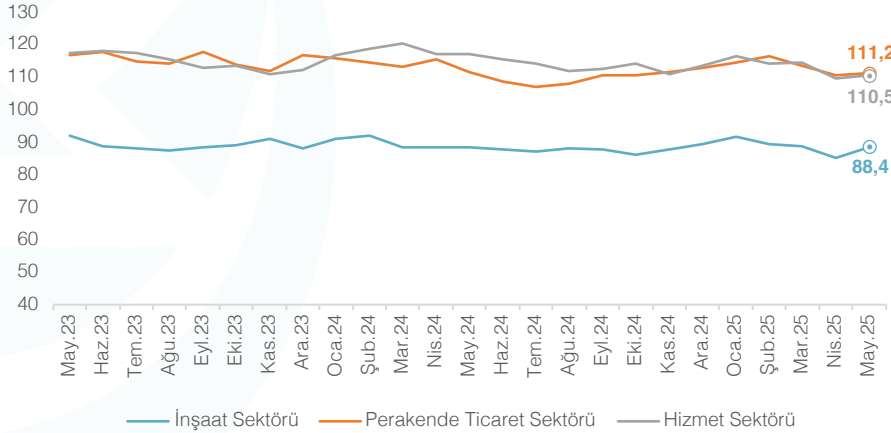
“İktisadi Yönelim Anketi ile üretim girdilerinin maliyetleri ve satış fiyatları hakkında imalat sanayinin beklenti ve gerçekleştirmelerini takip etmek mümkündür.”

“Kısa oklar aylık değişimleri, uzun oklar ise yıllık değişimleri göstermektedir.
Maliyet ve satış fiyatı değişkenleri dışındaki değişkenlerde lacivert oklar artışı, kırmızı oklar ise azalışı göstermektedir.”

“Sektörel Güven Endekslerinde Artış”

Mevsimsel etkilerden arındırılmış sektörel güven endeksleri, Mayıs ayında bir önceki aya göre artış kaydetti. Bir önceki aya kıyasla hizmet sektörü %0,9 artışla 110,5'e, perakende ticaret sektörü %0,6 artışla 111,2'ye ve inşaat sektörü %3,9 artışla 88,4 seviyesine yükseldi.

Sektörel Güven Endeksleri

Kaynak: TÜİK
Mevsimsel etkilerden arındırılmıştır.

“
Endeksin 100'den büyük olması sektörün mevcut ve gelecek döneme ilişkin iyimserliğini, 100'den küçük olması ise kötümserliğini göstermektedir.
”

“İnşaat Sektörü: Gelecek Dönem İstihdam Beklentisi %5,5 Arttı”

Endekslerin alt kırılımlarına bakıldığında hizmet sektörü için son 3 aylık dönemde iş durumunun %2,3 artışla 109,8’e, son 3 aylık dönemde hizmetlere olan talebin ise %1,6’lık artışla 108,9’a yükseldiği görülüyor. İnşaat sektörü için gelecek 3 aylık dönemde toplam çalışan sayısı beklentisi %5,5 arttı ve 92,0 olarak gerçekleşti. Perakende ticaret sektöründe ise gelecek 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar beklentisi %2,4 oranında artarak 120,2 oldu.

Mevsim Etkilerinden Arındırılmış Güven Endeksleri ve Değişim Oranları

	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Nisan	Mayıs	Nisan	Mayıs
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	109,5	110,5	-4,3	0,9
Son 3 Aylık Dönemde İş Durumu	107,3	109,8	-6,6	2,3
Son 3 Aylık Dönemde Hizmetlere Olan Talep	107,2	108,9	-6,9	1,6
Gelecek 3 Aylık Dönemde Hizmetlere Olan Talep Beklentisi	114,1	112,8	0,8	-1,1
Perakende Sektörü Güven Endeksi	110,6	111,2	-2,5	0,6
Son 3 Aylık Dönemde İş Hacmi-Satışlar Beklentisi	123,2	121,2	-2,6	-1,6
Mevcut Mal Stok Seviyesi ⁽¹⁾	91,2	92,3	-2,4	1,3
Gelecek 3 Aylık Dönemde İş Hacmi-Satışlar Beklentisi	117,4	120,2	-2,5	2,4
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	85,1	88,4	-4,2	3,9
Alınan Kayıtlı Siparişlerin Mevcut Düzeyi	83,0	84,9	-1,9	2,3
Gelecek 3 Aylık Dönemde Toplam Çalışan Sayısı Beklentisi	87,2	92,0	-6,4	5,5

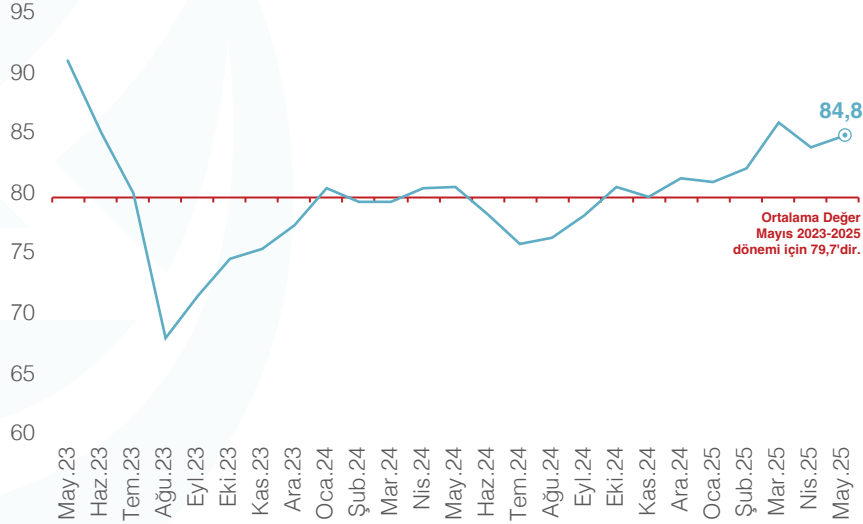
Kaynak: TÜİK

(1) Mevcut mal stok seviyesi endeksinin artışı stok azalışını, azalışı ise stok artışını göstermektedir.

“Tüketici Güveninde %1,1 Oranında Artış”

Tüketicilerin geleceğe dair beklentilerini ölçmek için önemli bir gösterge niteliği taşıyan Tüketici Güven Endeksi, mayıs ayında %1,1 oranında artarak 84,8 oldu.

Tüketici Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

“ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) iş birliği ile yürütülen endeks, 0-200 arasında değer almaktadır. Endeksin **100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması ise kötümser durumu** ifade etmektedir. ”

“Gelecek Dönem Ekonomik Durum Beklentisinde Azalış”

Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi %1,2'lik artışla 85,3 oldu. Gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi ise %3,3 oranında artarak 102,5 seviyesinde gerçekleşti.

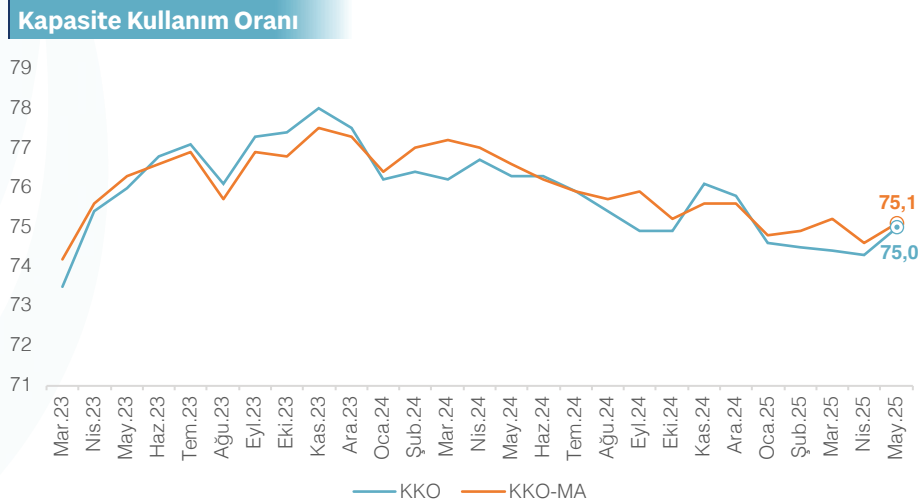
Tüketici Güven Endeksi Alt Endeksleri ve Değişim Oranları, Mayıs 2025

	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Nisan	Mayıs	Nisan	Mayıs
Tüketici Güven Endeksi	83,9	84,8	-2,3	1,1
Mevcut Dönemde Hanenin Maddi Durumu	69,1	69,1	-2,5	0,0
Gelecek 12 Aylık Dönemde Hanenin Maddi Durum Beklentisi	84,3	85,3	-0,5	1,2
Gelecek 12 Aylık Dönemde Genel Ekonomik Durum Beklentisi	82,8	82,2	-2,2	-0,7
Gelecek 12 Aylık Dönemde Dayanıklı Tüketim Mallarına Harcama Yapma Düşüncesi	99,3	102,5	-3,8	3,3

Kaynak: TÜİK

“KKO-MA Mayıs Ayında 0,6 Puan Arttı”

İmalat sanayisi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA) mayıs ayında bir önceki aya göre 0,6 puan artarak 75,1 seviyesinde gerçekleşti. Mevsimsel etkilerden arındırılmamış kapasite kullanım oranı (KKO) ise bir önceki aya göre 0,7 puan artarak 75,0 kaydetti.

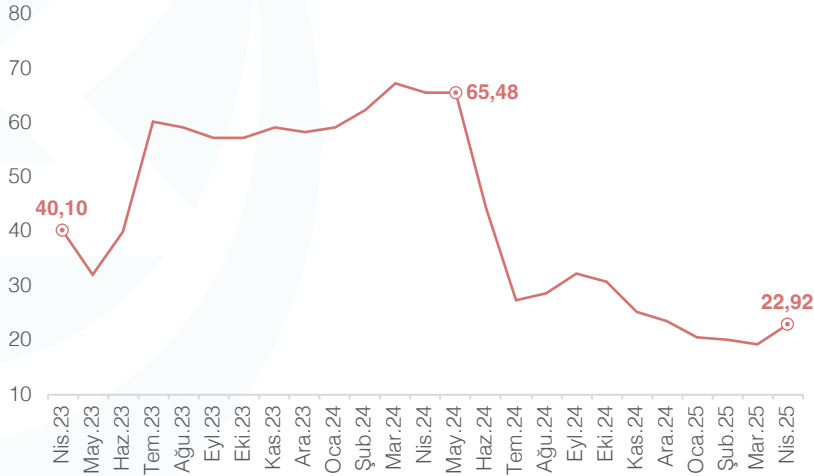

Kaynak: TCMB

“YD-ÜFE’de Yıllık %22,92 Artış”

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE) nisan ayında bir önceki aya göre %4,41, bir önceki yılın aynı ayına göre %22,92 oranında artış gösterdi.

YD-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

“

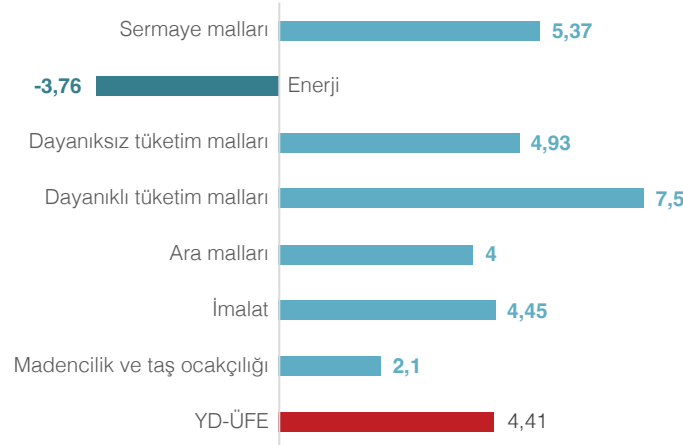
YD-ÜFE ülke içerisinde üretimi yapılan ve yurt dışına satışı söz konusu olan ürünlerin üretici fiyatındaki değişimleri göstermektedir.

”

“YD-ÜFE Dayanıklı Tüketim Mallarında %7,5’lik Artış”

Sanayi sektöründeki aylık değişimler incelendiğinde fiyatların madencilik ve taş ocakçılığında %2,10, imalatta ise %4,45 arttığı gözlemlendi. Aylık bazda azalış gösteren tek grup ise %3,76 ile enerji oldu.

YD-ÜFE Yıllık Değişim (%)

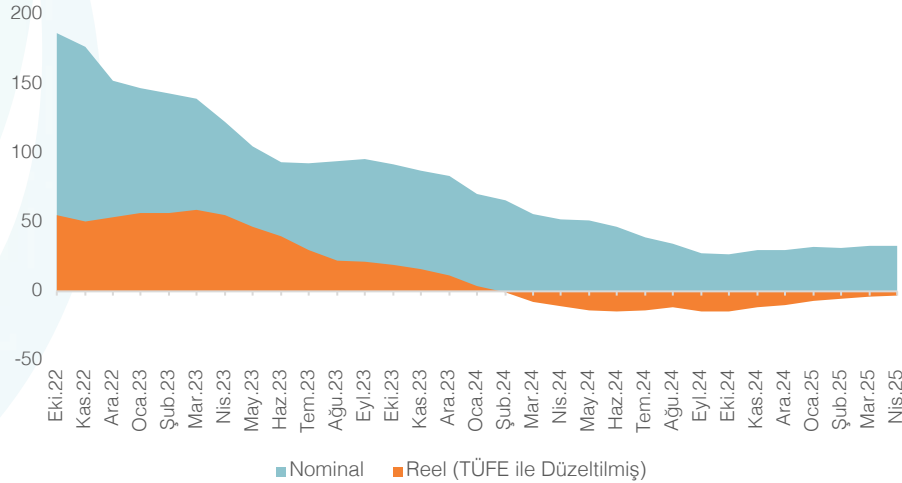

Kaynak: TÜİK

“Konut Fiyat Endeksinde Yıllık %32,9 Artış”

Konut Fiyat Endeksi (KFE) nisan ayında bir önceki aya göre %1,5, bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %32,9 oranında artış gösterdi. TÜFE ile düzeltilmiş KFE’ye göre reel olarak konut fiyatları bir önceki yılın aynı ayına göre %3,6 oranında azaldı. İstanbul, Ankara ve İzmir’in konut fiyatlarında ise yıllık nominal değişimler sırasıyla %34,4, %41,9 ve %30,9 oranlarında artış şeklinde gerçekleşti.

Konut Fiyat Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TCMB, TÜİK

“2025 İlk Çeyrek İstihdam Endeksi %0,2 Azaldı”

2025 yılının ilk çeyreğinde sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörlerini kapsayan toplam istihdam endeksi, yıllık bazda %1,4 artarken çeyreklik bazda ise %0,2 oranında azaldı. Sektörel kırılımların çeyreklik sonuçlarına bakıldığında sanayi sektöründe %1,1, inşaat sektöründe %0,8 oranlarında azalış, ticaret-hizmet sektörlerinde ise %0,4 oranında artış kaydedildi.

Çalışan saat endeksi yıllık bazda %2,4, çeyreklik bazda ise %1,6 seviyesinde artış gösterdi. İlk çeyreğin sektörel kırılımlarına göre sanayi sektöründe %0,9, inşaat sektöründe %2,4 ve ticaret-hizmet sektörlerinde 1,8 artış yaşandı.

Saatlik işgücü maliyeti endeksi ise yıllık %41,5; çeyreklik %8,5 oranında arttı. Alt sektörler bazında incelendiğinde saatlik kazanç endeksi çeyreklik bazda sanayi sektöründe %7,5 oranında artış gösterdi. Aynı dönemde inşaat sektörü ile ticaret-hizmet sektörlerinde ise endeks %9,7 oranında yükseldi.

İşgücü Girdi ve Maliyeti Çeyreklik Değişim Oranları, I. Çeyrek 2025

Gösterge	Takvim Etkilerinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış	
	Endeks	Yıllık Değişim (%)	Endeks	Çeyreklik Değişim (%)
İstihdam	112,8	1,4	115	-0,2
Çalışılan Saat	111,8	2,4	114,5	1,6
Brüt Ücret-Maaş	1003,2	44,7	968,2	10,5
Saatlik İşgücü Maliyeti	913,4	41,5	863,4	8,5
Saatlik Kazanç	899,6	41,4	848,1	8,8
Saatlik Kazanç Dışı İşgücü Maliyeti	992,1	42,1	951,1	6,6

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itosamkurumsal

www.itosam.org.tr